

Gelijk men weet, was ook ons oordeel over deze eerste studie van Dr. Breen schier in elk opzicht gunstig.

Voegen we er bij, dat ook buiten onzen kring de verdienste van dit werk ten volle erkend is.

Zoo b.v. in de *Ned. Spect.* 1894 no. 34 door Dr. J. Te Winkel, en in het *Museum* (Februari 1895) door Dr. P. J. Blok.

KUYPER.

Officiële Berichten.

Eerste Conferentie van dienaren des Woords in de Gereformeerde kerken van Zuid-Holland, te houden in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te 's Gravenhage, op Woensdag den 18 Mei 1895.

BEPAALINGEN VAN ORDE.

a. Alle dienaren des Woords in de Gereformeerde kerken van Zuid-Holland hebben het recht in de conferentie het woord te voeren.

b. Aan iederen spreker wordt telkens niet meer dan 10 minuten toegestaan, voor referaten hoogstens 30 minuten.

c. Niemand mag over hetzelfde punt meer dan tweemaal het woord voeren, zonder uitdrukkelijke toestemming der conferentie.

d. Aan referenten is over het onderwerp, dat zij inleiden, het recht van repliek en van het laatste woord.

e. Belanghebbenden kunnen als toehoorders de conferentie bijwonen door schriftelijke introductie van één der dienaren des Woords in Zuid-Holland.

f. Vraagpunten, voor welke geen referent werd aangezocht, kunnen minstens één maand voor den dag der conferentie door een der dienaren op het agendum geplaatst worden, en gedurende hoogstens 5 minuten worden toegelicht door den inleider. Voor bespreking van zodanig punt door de conferentie worden dan nog hoogstens 15 minuten toegestaan; voor iederen spreker niet meer dan 5 minuten. Wanneer de beschikbare tijd verstrekken is, houdt de bespreking van deze vraagpunten op.

g. De conferentie neemt geen andere bindende besluiten, dan die de huishoudelijke regeling voor de tegenwoordige of de volgende conferentie betreffen. Overigens bepaalt zij zich desgewenscht tot conclusies en moties. Bespreking over wat buiten de huishoudelijke regeling of buiten het agendum ligt, worden niet toegestaan.

h. De conferentie wordt precies ten tien uur geopend en niet na vier uur gesloten.

AGENDUM.

1. Opening der conferentie.

2. Lezing der presentielijst.

3. Beslissing over de wijze, waarop volgende conferenties zullen voorbereid en gehouden worden.

4. Eerste punt van bespreking: Hoe behoort naar de Gereformeerde beginselen de opleiding tot den dienst des Woords voor onze Gereformeerde kerken geregeld te zijn? In te leiden door Dr. J. C. Sikkel.

PAUZE.

5. Tweede punt van bespreking: De beschouwingen over het verband van wedergeboorte en bekeering bij onze godgeleerden in de 16e, 17e en 18e eeuw. In te leiden door Dr. H. Hoekstra.

6. Vraagpunten: a. Hoe moet de exceptie aan het slot van art. 27 der Kerkelijke wetten worden toegepast? b. Hoe moeten de Gereformeerde beginselen optreden in en tegenover den modernen staat?

7. Bepaling van tijd, plaats en moderamen der volgende conferentie.

8. Sluiting.

OPMERKINGEN.

a. De conferentie zal geopend worden niet, zoals in de *circulaire* stond, te elf ure, maar ten tien uur.

b. De gemeenschappelijke maaltijd zal gehouden worden ten vijf uur. Zij, die aan dien maaltijd wenschen deel te nemen, gelieven dat vóór den 24en April a. s. te berichten aan Dr. J. van der Linden, te 's Gravenhage.

Namens het moderamen:
J. VAN DER LINDEN, Voorzitter.
W. DE JONGE, Secretaris.
H. G. DE JONGE, Penningmeester.

Buitenland.

Duitsland. Een noodkreet. Een Theologische Evangelische Faculteit.

De moderne theologie heeft het zoover gebracht, dat er diepe ontroering en ongerustheid en een groote scheur door de Rijksland-West-paalsche kerk gaat. Het zijn niet alleen de pastorale conferenties, die hunne veelbesproken protesten en agitatie doen uitgaan; het zijn geen scharen van afzonderlijk staande personen, al zijn het ook duizenden, die zich tot het bewaren der kerkelijke beginselen verenigd hebben; maar het zijn de groepen vertegenwoordigers der gemeenten in hunne presbyterien enz. zelve, die hunne stem verheffen en zich tot de opperste besturen wenden, met den eisch: «Niet verder! het is te veel, en veel te veel!»

Zoo vangt een artikel in de *Allgem. Ev. Luth. Kirchenzeit.* aan. Het is een noodkreet, die daarin wordt aangeheven; een noodkreet, omdat men gevoelt, dat de omheining is omvergeworpen en dat de winjberg wordt omgewoeld. De gedachte van Rodelschwing, om een theologische faculteit onafhankelijk van den staat te stichten, is als een bliksemschicht, die een schel licht doet vallen op den toestand. Die gedachte is te beschouwen, als te zijn voortgekomen uit de overtuiging: het kan zoo niet langer. Men is vooral verontst over het feit, dat de jonge predikanten over het algemeen de z.g. nieuwe richting volgen. «Het verderf is in de jeugd van den geestelijken leeraarstand ingedrongen en heeft zich daar vastgezet», aldus klaagt men.

Als een staaltje, hoe jonge predikanten te werk gaan, meldt men het volgende: «Wanneer een jong predikant bij een huwelijk niets anders dan de doopsteele als geestelijk voedsel weet voort te zetten, dan dat hij met zijne nieuwe medische wijsheid, Abraham of andere heilige personen der Schrift op het tapijt brengt, om op te merken, dat alles, wat daarvan medegedeeld wordt, slechts sagen en vertelsels zijn, enz., zoodat men hem moet verzoeken, dat hij zulke gesprekken zal nalaten, om de doogpasten en het familiefeest daardoor niet te verwoesten, dan wijst dit niet enkel op een gebrek aan verstandig inzicht, maar op een diep redelijk gebrek, waardoor iemand zich weinig geschikt betoont, om het geestelijk ambt te vervullen.»

De vraag is daarom op zijne plaats, wat men in de gemeenten met zulke onbekoekte lieden aanvangen zal. Dan was het nog beter in den tijd, toen het rationalisme zijne triumpfen vierde. Toen sprak men bijv. op Paschen op den kansel over het nut van een frische wan-

deling, en beijverde zich de predikant, om de landbouwers voor te lichten omtrent hun bedrijf.

Wat het plan tot het stichten van een vrije Evangelische theologische faculteit aangaat, hieromtrent kunnen wij nog het volgende mededeelen: Men was van plan deze faculteit te stichten te Herford. Eene reeks «kerkelijk positieve professoren» zal daarvan lid worden. Het beroepen van de hoogleraren geschiedt door een vrij comité, dat door het recht van collocation in de gelegenheid is, zich telkens in denzelfden kerkelijken geest aan te stellen en te breiden. Aan deze faculteit zullen de jonge theologen ongeveer de helft van hun studietijd kunnen doorbrengen, om dan nog drie jaren aan de academie door te studeeren. Men hoopt, dat het verblijf te Herford zooveel zal uitwerken, dat de jongelieden, die daar geweest zijn, gewend zijn tegen de gevaren van het academieleven en tegen de tegenwoordig in zwang zijnde academische leerwijze.

Men meent, dat dit plan wel voor uitvoering vatbaar is, omdat de minister van eeredienst het heeft goedgekeurd, en daarom de uitvoering mogelijk maken zal. Men meent, dat men ook financieel wel in staat zal zijn, om de kosten voor een vrije Evangelische faculteit te bestrijden, wanneer elk lid van de vereniging van de vrienden der kerkelijke belijdenis jaarlijks voor de faculteit 10 mark (f 6) geeft. Men wil niet aan enkele academische hoogleraren aanstellen, die als rechtzinnige mannen een tegengif geven voor het vergif van het ongelooft, dat den studeerenden wordt geboden door de officiële professoren, neen, men wil een theologische faculteit hebben, om de opleiding van de aanstaande dienaren des Woords in de goede richting te krijgen. Jammer maar, dat Rodelschwing's plan niet verder gaat, en niet de geheele opleiding tot den dienst des Woords door een vrije corporatie wil laten geschieden. Zoo doet men half werk, en blijft men hinken op twee gedachten. De fout zit bij onze Duitse broeders hierin, dat zij een vrije Evangelische faculteit niet in beginsel noodzakelijk achten, maar alleen, omdat de staats-universiteiten zoozeer door het ongelooft verdorven zijn.

De *Reform. Kirchenzeitung* betreurt het, dat men de zaak een «Concessionneele beperking» geven wil, d.w.z. zij vindt het niet goed, dat men uitsluitend een *Luthersche* faculteit wil stichten. Ook wij achten het ongerijmd, dat de vrienden der kerkelijke belijdenis, waaronder Lutherschen en Gereformeerden gevonden worden, gaan ijveren voor een faculteit, die uitsluitend Luthersch is. Maar waarom zoeken de Gereformeerden niet een vrije faculteit op Gereformeerden grondslag te verkrijgen? Dan toonden zij metterdaad, dat zij vrienden zijn van hunne belijdenis. De Lutherschen meenen echter, dat de Gereformeerden best voor hunne Luthersche faculteit kunnen bijdragen, omdat het wel gebeurd is, dat Gereformeerde studenten met vrucht de colleges van orthodoxe Luthersche professoren hebben gevolgd. In elk geval is het plan van Rodelschwing een levensteeken, dat met blijdschap moet worden begroet.

WINCKEL.

Door Kinderen.

UIT HET VUUR GERUKT,

XIII.

VAN EEN SLECHTE REIS.

Er was natuurlijk in den late avond geen denken aan het schip meer te bereiken, te meer wijl het om vele redenen min raadzaam was den tocht in het donker te doen. Zoo moest het gezelschap dan dien nacht blijven waar het was en kon men eerst den volgende morgen voor dag en dauw de reis aanvaarden. De gewonnen waren gelukkig in staat te loopen.

Wat de vrienden juist niet vriendelijk op het schip ontvangen werden, kunt gij begrijpen. De bevelvoerende officier riep dadelijk den leider van den troep ter verantwoording en daarna werd elk afzonderlijk ondervraagd. «Slot van de zaak was, dat aan allen straf werd opgelegd wegens over den tijd wegblijven. Hadden ze van den tijd een te vrij gebruik gemaakt, nu werd hun vrije tijd ontnomen.

Dat het echter daarbij bleef, lag wel daaraan, dat de bevelhebber, kapitein Fodd, de geheele zaak eerst te weten kwam, toen zij lang voorbij was. Hij bevond zich namelijk toen niet op het schip, maar was denzelfden dag waarop 't gezelschap naar Napels ging, ook daar heen geroepen. Niet evenwel voor zijn genoegen, maar om de orders te ontvangen, die er voor hem waren aangekomen. Verscheidene dagen bleef de bevelhebber afwezig, en dat dit den jongelui niet speet, begrijpt gij. Wat Frederik betreft, die liep van alle straf vrij, wijl hij, als gast van den kapitein, niet onder de krijgswet stond. Toch bleef hem de herinnering aan de zaak bij in een blauw geslagen oog, en nog langer in een pak gescheurde kleeren.

Maar hoe was het inmiddels te Londen gegaan? Mijnheer Leenders had werkelijk de betrekking waarover hem gesproken was, gekregen. Duist hoezeer dat nu ook een geluk mocht heeten, daar er vele vreemde dingen werkloos rondliepen, toch leed mijnheer Leenders in het eerst althans volstrekt niet aan te veel dankbaarheid.

De Schrift zegt: het is goed voor een man, dat hij het juk in zijn jeugd draagt. De heer Leenders echter had het nooit gedragen, en eigenlijk een groot deel van zijn leven niets uitgevoerd. Hij was zijn eigen meester geweest en wie geen anderen meester heeft, dient wel eens een zeer slechten. Hoe 't zij, nu Leenders, die reeds niet jong meer was, nog weer dienaar moest worden en van anderen bevelen afwachten, gevoelde hij zich zeer ongelukkig. En vaak kwam zijn hart in opstand tegen God, die hem, zulk een braaf man, geen beter lot schonk en zijn deugd niet anders beloofde. Zoo redeneerde de heer Leenders als een dwaas, gelijk elk is, wiens oogen niet verlicht zijn door des Heeren Geest.

Het eenig genoegen van den ouden heer was voor en na de werken of des Zondags zich met zijn zoon bezig te houden. Dan konden beiden weer de vaderlandsche taal spreken en hadden zij altijd veel te praten over Nederland en las mijnheer uit het nieuwsblad voor, o. a. hoe 't in het vaderland al minder ging naar den wensch der Prinsgezinden. Kans op terugkeeren was er niet, en daarbij, waarvan had hij moeten leven? Ook scheen Nederland met Engeland vroeg of laat weer in oorlog te zullen raken, gelijk een vijftien jaar geleden. Kortom, er was stof tot praten in overvloed, maar weinig reden tot verheuging, althans voor den vader.

Met den zoon stond het anders. Jan bezat in

bijzondere mate de eigenschap, die zooveel Nederlanders is gegeven, dat zij, als ze willen, heel vlieg vreemde talen leeren. Zoo kon hij al spoedig in vier talen zich vrij goed uitdrukken, en daar nu lieden, die dit konden, toen te Londen op de kantoren niet talrijk waren, werd Jan al spoedig, als zeer bruikbaar, in rang en verdiensten aanmerkelijk verhoogd. Gij begrijpt dat het en hem en zijn vader groot genoegen deed.

Doch Jan ontving op het kantoor nog wat beters dan nuttigen arbeid en een goed loon. Zijn patroon behoorde tot de Kwakers, een secte die in Engeland en in Amerika wordt gevonden en die vooral vroeger ettelijke vreemde gebruiken had en daarbij van de instellingen, welke in de Christelijke kerk gevonden werden, niet wisten wilde. Bij de Kwakers kwam dit echter niet voort uit vijandschap. Integendeel, zij hielden Gods Woord en dienst in hooge eere en waren dikwijls voorbeelden voor anderen. Maar zij vatten de Schrift in meer dan één punt verkeerd op en lieten zich niet door haar alleen leiden. Overigens leefden zij eenvoudig, waren zeer geacht, en waren op hun wijze ook trouw werkzaam als er iets goeds te verrichten viel.

Zoo had dan ook de patroon van Jan de goede gewoonte den werkdag te beginnen met het lezen van Gods Woord en met gebed, waar al zijn onderhoorigen bij moesten zijn. Ook lei de patroon de Schrift uit, als hij meende dat dit noodig was. Jan had hier eerst zeer van opgekeken en het tijdsverlies gevonden. Zeis had hij 't gewaagd dit eens in 't naar huis gaan tot den ouden boekhouder te zeggen. Doch deze antwoordde: «Ja, vriendliep, tien jaar geleden met mijnheer Clark hier in de zaak kwam en dat Bijbelzinnen invoerde, dacht ik ook: wat een tijdsverlies. Elken dag een half uur. Maar ziet ge, ik heb het mis gehad. Ik zou 't nu niet graag weer missen. Er wordt evenwel uitgevoerd en de geest onder ons is beter.»

Of Jan dat laatste begreep, weet ik niet. Zeker is, dat hij langzamerhand het ook niet meer vreemd vond, en ten slotte met aandacht luisterde naar des Heeren Woord, al begreep hij in 't eerst niet alles. Want het Engelsch dat hij hoorde was een paar eenen ond en vrij wat verschillend van dat, 'twelk hij anders hoorde. Wat hij echter begreep en dat was het meeste, zonk ongemerkt Jan in het hart en schoot wortel, al was hem dat eerst niet duidelijk. Hij gevoelde zich meer en meer aange trokken tot dat bijbelzinnen, 'twelk hij eerst niet noodig had geacht en tot hetgeen zijn patroon er over zei. Daar kwam bij, dat Jan van zijn meester hield en van menschen die men lief heeft leert men het best.

Hoewel Jan de vroolijke jongen van vroeger bleef bemerkte vader toch wel, dat er in de jongen iets veranderd was. Dat het de heer Leenders bijzonder leek, durf ik niet zeggen. Hij was ontevreden, en zou liever gezien hebben, dat Jan hem daarin gelijk had gegeven. Doch dat was zoo niet. Eens zelfs had de zoon gezegd, dat er toch nog wel reden was tot dankbaarheid, wijl de Heere God en vader in hem gezondheid en kracht en werk gaf, dat zooveel misten. Maar dat had vader alles behalve vriendelijk opgenomen, wijl hij meende dat zijn zoon hem eenigzins bestraffen wou. Dit nu was niet 't geval. Maar mijnheer Leenders, hoe vaak hij ook sprak over «Gedewerdige gevoelens», gevoelde zelf best hoe veel hij in dankbaarheid te kort schoot, en hoe zijn hart met minogen en wrevel was vervuld. Jan begreep gelukkig, dat het hem altemin paste zijn vader de les te lezen, en trachtte veeleer dezen 't leven zoo aangenaam mogelijk te maken.

Dat gij echter niet gemakkelijk. Want mijnheer Leenders dacht maar steeds aan zijn vroegere goede dagen en hoe die terug te krijgen. Zijn hart was dus niet bij zijn werk en zoo deed hij het al zuchtende en volstrekt niet met lust, zoodat hij menigmaal niet aangename opmerkingen kreeg. Nu en dan kwamen er brieven van Frederik. Die las mijnheer Leenders altijd zeer aandachtig. Het stond bij hem vast: Frederik moet terug komen, en een post zien te krijgen, die ons en onze familie weer in de vorige welvaart en het oude aanzien herstelt. En naar den dag waarop dat geschieden zou, bleef de oude heer uitzien.

CORRESPONDENTIE.

Ph. J. v. d. L. te O. In Excelsior is thans het stuk opgenomen met uitvoerige besprekking.

HOOGENBIRK.

Gereformeerde Gezondheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Charles, D. Bakker te Broek op Langendijk. — Kamerik (Utr.). D. Koffijberg te Barneveld. — Hoogdorp (Haarlemmermeer) en Naarden, A. de Vlieg te Renkum. — Cuijdaard, A. T. van Dijken te eiland Marken. — Surhuisterveld (Friesland), W. Bartels te Nieuw-Buinen (Dr.).

AANGENOMEN: Den Helder, C. Stadig Min. te Nieuw-Vennip. — Colijnsplaat (Noord-Beveland), F. Smaal Pl. te Geesteren-Gelselaar (Geld.). — Scheikrum, J. C. Balhuizen te Scharnegoutum.

BEROEPEN: Kamperland (gem. Wisskerke), W. S. Veltman te Haarlemmermeer (O.-Z.). — Oprijde-Nijega (Friesland), L. G. Goris te Veenwoudsterwal.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPEN: De Vuursche (cl. Amersfoort), J. Vonk te Oldelbroek (cl. Harderwijk). — Maria Horebeke (Belgie), P. J. Wauters te Rosengrub (cl. Rotterdam). — Veendam (cl. Winschoten), C. Kremer te Midwolda en De Leek. — St. Michielsgestel (toez.) (cl. Eindhoven), J. B. Benders te Zijderveld (cl. Gouda). — Woubrugge, J. H. Geselschap W.J. te Berkel en Rodenrijs. — Hendrik-Ido-Ambacht C. a. E. ten Have te Polbroek. — Schiedamschen, M. Bunkool te Burgward en Hichtum. — Ter Aar, O. Ozinga te Wijk. — Meunten en Hagoor, H. W. Vignani te Nieuw-Loosdrecht. — Oldelooren (Fr.), W. van Sleeten te Rouven (O.). — Woerden, Th. B. Ganspre Moliers te Franeker. — Boven-Smidde, W. Voors te Kulture.

AANGENOMEN: Lekkerkerk en Zuidbroek, L. v. n. Langerand te Stolwijk. — Zwolle, N. Jolles te Drachten. — Wageningen, J. Jansons, emer. pred. te Boksum.

BEROEPEN: Lopik, W. Wouters te Rosengrub. — Garmen en Vinkeveen, W. v. d. Waal te Moerkapelle. — Elburg (cl. Harderwijk), J. A. de Vlieger te Maasland (cl. Rotterdam). — De Lemmer (cl. Heerenveen), J. W. Gunning te Eerbeek (cl. Zutphen). — Overlande en Driewegen (cl. Gooij), J. Middeldie te Haarland. — Urk (cl. Kampen), V. Rooz te Vollenhove. — Randorp (cl. Edam) en Zwartewal (cl. Brielle), E. J. Posthumus Meijer, cand. te Amsterdam. — Hoogeveen, C. a. (Noord-Brab.), E. M. van Ijzendoorn te Kapelle (cl. Gooij). — Lopik en Kabaauw, F. J. Wauters te Rosengrub C. a. — Saaksum, C. van Dis te Silvolde.

Advertentien.

Heden overleed plotseling, 's middags om twee uur, nadat hij 's morgens nog ter kerke was geweest, in den onderdom van ruim 74 jaren, onze geliefde broeder en oom, JAN DORLAND Pen.

Zijne getuigenis, hier aangelegd, dat hij een gekochte door het bloed des Lams was, lenigt onze droefheid.

Namens de familie,
JONGEJAAP DORLAND Pen.

Marken (Eiland), 15 April 1895.
Eenige en algemeene kennisgeving.

L. G. WEISZ & Co.

Commissionairs in Effecten.

Prinsengracht bij de Prinsenstraat,
No. 157.
AMSTERDAM.

GOLDSCHMEDING's

Amerikaansche Orgels,

worden bij toewijding gevraagd. Men beschikt de uitgebreide sortering of vrage Catalogi en eenduidig.

Prijzen van f 60, f 70, f 80, f 100, enz. enz.

WARMOESSTRAAT N°. 141,
AMSTERDAM.

A. DE ROODE & Co.,

SCHIEDAM.

FABRIKANTEN VAN
OLIE en LOOG.

(Opgericht 1878.)

Aan bovenstaande Fabrik te en 2de
Qualiteit steeds te verkrijgen tegen concurrerende prijzen.

Heiden verscheen:

BILEAM.

Eene Schriftstude, door H. HOEKSTRA,
Belliannar der Woords.

3 vel groot 8°. Prijs f 0.30. Franco p. post f 0.33.

Ook verscheen:

Onder Elms Palmboomen.
Een dertigtal Leerredenen,
door Dr. H. HOEKSTRA.

Compleet in 15 afleveringen à f 0.20 per aflevering.
Hiervan is af. 1—6 reeds verzonden.

Bij alle solide boekhandelaren te ontbieden, of bij den Uitgever
A. FISSCHER, — Utrecht.

P. VAN EIJK.

Firma JOHANNES KRAMER & Co.,
DAM 15-17, AMSTERDAM.

Koopen en verkoopen EFFECTEN, diverse LOTEN en vreemde COUPONS, Wisselen Gouden Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIE en BELEENINGEN. Nemen gelden a DEPOSITO 1/2 pCt onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

De Groninger Brandwaarborg-Maatschappij.

Directeuren te GRONINGEN:

M. BROUWER en F. DIJKSTERHUIS, Onde Boteringestraat K. 112.

Hoofdagent te Amsterdam:

L. VAN DER VUGH, Heerengracht bij de Hartenstraat 240.

Generaal-Agenten: J. GROENEVELD Tz. te Sasek, voor de Prov. Friesland.

L. VAN DUK Tz. te Meppel, " " Drenthe en Overijssel.

M. J. CHEVALLIER te Ermelo, " " Gelderland en Utrecht.

J. SCHIPPERS te Vlaardingen, " " Z.-Holland, Zeeland en N.-Brabant.

Rechtskundige Adviseurs: Mrs. HEEMSKERK en VAN LENNER.

Advocaat en Procureur te Amsterdam.

Solide personen met prima referentien kunnen als Correspondenten in aanmerking komen.

ENCYCLOPÆDIE

DER

Heilige Godgeleerdheid,

DOOR

Dr. A. KUYPER.

Drie Deelen, ingenaaid f 16.75; in drie halfdeelen banden f 21.25. (Losse banden per stuk f 1—).

DE UITGEVER,

J. A. WORMSER.

DE ZONDAGSSCHOOL.

WEEKBLAD onder Redactie van A. J. HOOGENBIRK.

Per jaargang franco per post f 2.50.

Inhoud van het Nr. van 17 April 1895: Toelichting voor den Rooster. — Tekstverklaring. — Toelichtingen bij de les. — Gij, ouders, voedt uwe kinderen op. — Ingezonden stukken. — Velerlei: Keulen. — Palestina. — Correspondentie. — Advertentien.

Amsterdam.

HÖVEKER & ZON.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ, voorheen J. J. ARND & ZONEN.

Dit bla
Bijdrag
dit blad
aan den
Inzendi
kunnen v

Ons go
en de zij
menschen, n
verklaren, o
Jezus getu
niet is sta
lengewade
niet uitge
spronkelijk
menschen.
Gods bedu
ken, kan
valt na b
wereld ge
het feit,
verklager,
daarom in
tenaar we
ons duize
kelijk dit
hoofdgeda
drukt. Sat
in den g
iemand an
te belemn
ten. Er la
in. Als m
in den zin
was juist
dien man
tan. Mette
«satan»
maar juist
Heeren, e
gebezigt, l
de toorn
hij (Bileam
Heeren ste
satan ofte
wel aller
op zich z
spreekt op
tijder men
zijn travar
wederpartij
van den j
bedeeld zij
mend wel,
uit, ook al
zijn zonde
bestond; d
partijder
worden; en
de verdere
der broeder

Ook het
betrekkelij
ken wordt.
Testament
meldt men
heeft men
de erkente
rijk van d
aan Israëls
de Joden e
later onder
aangaande
boote eng
maar Von
wijke gehe
het schepp
de Slang
zonde van
alzo in de
de Slang

Het was
Rootschten
te en van
in zijn land
waren, kwel
de preken
Ruim hond
koning van
hij den ma
naar Roua
tijd bezig r
zen van lui
dood veroo
goederen v
deelden be
mare, Mr. G
onderding
met de ex